

det. Jeg mener, at Lovgivningen maa være meget vaerksom med at lade det komme dertil, at den ene Contrahent skulde kunne sige til den anden: „vel, jeg har lovet dette, jeg erkjender at have paadraget mig Forpligtelse til ubrødeligt at holde det, og erkjender, at jeg som ærlig Mand ikke kunde undlade at opfylde mit Løfte; men jeg er nu løst fra min Forpligtelse, thi Loven har udslettet den“. Jeg tilstaaer, at dette forekommer mig at ville være ikke lidet støvende, og det endnu mere, naar Contrahenten kunde tilføie: „Men de Forpligtelser, Du ved samme Contract har paataget Dig imod mig, staae dog ligesuldt usvækkede, og de Rettigheder, som Contracten har hjemlet mig, skal Du dog ligesuldt respectere“. Var Spørgsmaalet om at ophæve Forpligtelser mod Erstatning, vilde det endda stille sig endeel anderledes. Om man end ikke umiddelbart vil tillægge det, hvorom der for Diebliffu spørges, nogen særdeles praktisk Betydning, saa er det dog af største Vigtighed, at vi ikke give vort Minde til en Bestemmelse, der kunde opfattes, som om den hvilede paa en mindre levende Agtelse for givne Løfter og paadragne Forpligtelser. Jeg tilstaaer, at jeg frygter for, at det ikke vilde udøve nogen god Virkning paa Folket; ogsaa frygter jeg for, at dette Exempel, engang givet, neppe vilde blive det sidste. Jeg frygter for, at det vilde være, om jeg saa maa udtrykke mig, ligesom en Drm, der gaaede paa Roden til en ædel Stamme, Agtelsen nemlig for givne Løfter, Agtelsen for Tro og Love, det Sindelag, som har fundet sit Udtryk i det gamle Ordsprog: „et Ord et Ord, en Mand en Mand“.

Man vil sige mig, at allerede ved den provisoriske Lov er der skeet noget Lignende. (Flere Stemmer: Ja!) Dette forholder sig nu vistnok saaledes. (F. A. Hansen: desværre!) Jeg har i sin Tid fundet ikke liden Betænkelse ved, hvad den provisoriske Lov herom indeholder; dog har jeg intet Duffe om, at det, som ved denne Lov blev bestemt, skulde kaldes tilbage. Men det maa ikke oversees, at den omhandlede provisoriske Lov udkom under særegne, høist vanskelige Forhold, hvorunder Regjeringen vel kunde have stor Opfordring til at lade denne Lov udgaae som et Vidnesbyrd blandt

flere om, at det virkelig var Regjeringen magtpaaliggende at gjøre, hvad der stod i dens Magt, ogsaa for den fattige Klasse. Det er disse særegne Omstændigheder, som i mine Dine retfærdiggjøre den herhen hørende Deel af den provisoriske Lov. Men dog dristede man sig dengang ikke til at gaae videre, end til at have den contractsmæssige Forpligtelse i de særegne Tilfælde, hvortil hiin Lov udtrykkeligt sigter, Og jeg maa bede vel bemærket, at disse Tilfælde ere af en saadan Beskaffenhed, at der virkelig forsaavidt vare ganske særdeles Grunde til at see bort fra, hvad Contracterne i modsat Retning kunde indeholde. Der er saaledes i den provisoriske Lov Tale om, i Husset at modtage Beslagtede og Besvoglede i op- og nedstigende Linie, og jeg miskjender ikke, at, hvor saadanne Humanitets- og Billighedshensyn komme i Betragtning, som gjøre sig gjældende i de nærmeste Familieforhold, ja, der burde ikke let, der kunde ikke let billigt nogen Eier nægte sit Samtykke; men netop derfor var det ogsaa mindre betænkeligt for Regjeringen at optage i Loven en Bestemmelse om, at spectelle Clausuler i Contracterne med Hensyn til slige Forhold skulde være uden Indflydelse. Og hvad den anden Klasse af Tilfælde angaaer, hvortil den provisoriske Lovs § 5 sigter, da staae de i saa noie Forbindelse med Lovens Hovedbestemmelser, at dens hjemlede Undtagelse fra Contracternes Indhold ogsaa forsaavidt nogenlunde kunde retfærdiggjøres. Men, gaaer man et Skridt udenfor disse Tilfælde, befinder man sig paa et ganske andet Gebeet. Her kunne deslige særegne Grunde ikke paavises, og jeg tilstaaer derfor, at jeg i Lovudkastets § 4, saaledes som denne blev vedtagen ved 2den Behandling, ei kan andet end see en i Principet høist betænkelig — som mig synes — vilkaarlig Tilfidsættelse af under Lovens Bestyttelse indgangne contractmæssige Forpligtelser.

Gjelder ikke sige man, at der i Grunden ikke for Eieren ligger stor Magt paa, om han beholder den omhandlede, ved Fæstecontracten hjemlede Rettighed, eller ikke. Jeg gjentager, at dette ikke for mig er Hovedsagen; men jeg skal dog ikke lade ubemærket, at det ingenlunde med Føie kan paastaaes, at det for Eieren skulde